

ske tilhørsforhold. Alt i alt er her en enestående kilde til studiet af en vigtig udtryksform for Apartheidsproblematikken i republikken South Africa.

Viggo Hansen

Latin America: geographical perspectives. Ed. by Harold Blakemore and Clifford T. Smith. 2. ed.

Methuen, London 1983. X, 557 s. 24 cm. £12.50.

Tiden siden 1. udgave fremkom i 1971 (se Geogr. Tidss., bd. 71) er ikke gået helt sporløst hen over behandlingen i den foreliggende 2. udgave, men udgiverens påstand om en omfattende omskrivning af denne regionale håndbog er ikke lige dækkende gennemført, selv om den har givet sig væsentlige udslag for La Plata landene og Chile. Det bør nævnes, at forfatterne er de samme som for 12 år siden, og ingen nye eksperter er altså inddraget. Spørgsmålet er, om ikke denne behandlingsform af mere end en hel verdensdel i et bind er passé, når der i mellemtiden er fremkommet adskillige fremragende værker om de samme lande, hvori nye synspunkter og beskrivningsmetoder er taget op med held.

Viggo Hansen

John Dickenson: Brazil.

Longman, London 1982. XII, 219 s. ill. 23 cm. £6.95.

Formålet med denne nye serie *The World's Landscapes*, hvori Brazil indgår, og hvis udgiver er J. M. Houston, er at udsende en række geografibøger, der skal lægge vægten på menneskets rolle i udformningen og forandringen af jordoverfladen. Det er nok næppe helt korrekt, når udgiveren vil hævde, at dette er en helt ny synsvinkel, men til gengæld er det helt i tidens ånd, når man som her ønsker at pointere de forskellige historiske og etniske kulturimpulsers levn i landskabet som genkendelige kulturelle relikter i en udvikling, der i øvrigt går videre. Det er lignende tanker der ligger bagved studiet af symboliske landskaber. Brasilien er et udmærket eksempel til indførelse af disse ideer, fordi de forskellige historiske epokers indtryk i landskabet stadig kan erkendes: Koloniallandskabet, det afrikanske landskab, neokolonialismens landskab med plantagedriften, frem til det urbaniserede landskab, og hele tiden er der lagt vægt på samspillet mellem naturen og menneskepræget, set i et teknologisk perspektiv. Forfatteren har

gjort omfattende forstudier, og resultatet er da også blevet særdeles læseværdigt og i en sprogbehandling, der ikke kræver sin specialist.

Viggo Hansen

Harald Sioli: Amazonien: Grundlagen der Ökologie des grössten tropischen Waldlandes.

Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft, Stuttgart 1983. 64 s. ill. 22 cm. DM 15.80.

Denne letlæste, rigt illustrerede oversigt over Amazonområdets »økologi« fremstår, efter tyske forhold, prisværdig enkelt opdelt i 20 små 2-siders afsnit. Emnerne er udelukkende naturgeografiske – geologi, klima, hydrologi og geomorfologi suppleredes med betragtninger over vegetation, jordbund og hele Amazonområdets dannelseshistorie. Titlens angivelse af »Amazonlandets økologi« som bogens emne er nok mindre velvalgt, hverken dyr eller mennesker, landbrug eller anden udnyttelse er omtalt, men som en bred, traditionel naturgeografisk beskrivelse har bogen værdi. Hvis man vil forsøge sig med tysk er her en letlæst indgang til Amazonområdet – en ukompliceret tekst, rigt illustreret og med et minimum af tabeller og figurer.

Peter Stromgaard

Canada coast to coast. Introduction by Roger Boulton.

Oxford University Press, Toronto 1982. 186 s. ill. 22 cm (tværfomat). £14.95.

186 umanerligt smukke farvefotografier med et bredt motivvalg. Billederne er næsten alle kun forsynet med en stedsangivelse, hvilket kan gøre anvendelse til dokumentation eller på anden måde meget vanskelig.

Henning Mørch

M. J. Troughton: Canadian agriculture. (Geography of world agriculture; 10).

Akadémiai Kiadó, Budapest. 1982. 355 s., ill. 25 cm. \$38.-.

En god indføring i canadisk landbrugsgeografi har manglet længe. Troughton's bog afhjælper dette savn på udmærket måde. Den har undgået en for snæver behandling ved at anlægge en slags system-synsvinkel. Systemet karakteriseres ved kultur-miljø relationer, driftsmæssige forhold og endelig i samspillet mellem det omgivende samfund og verden. Der er mange glimrende indslag, f.eks. er den historiske udvikling godt behandlet, måske skal specielt afsnittet om typologisering fremhæves. Da

canadisk landbrug jo helt er i kategorien »Market-oriented Agriculture«, må der differentieres kraftigt inden for klassen. Dette gøres under anvendelse af cluster-analyse.

Det er i det hele taget en god bog, Troughton har lavet. En enkelt skønhedsplet: illustrationerne, der omfatter for små kort, og som til nogen græmmelse alle er anbragt bag i bogen.

Sofus Christiansen

Glacial deposits in North-West Europe/ ed. by Jürgen Ehlers.

Rotterdam: Balkema, 1983. VIII, 470 s.: ill. 29 cm. Dfl. 125.-.

Bogen er en mellemting mellem en monografi og en samling usammenhængende artikler om emnet. De 52 bidrag er grupperet i nationale afsnit (Norge, Sverige, Danmark, Vesttyskland, Holland), og behandler hvert lands glacielle historie, sedimenter og landskabsformer varierende mellem oversigt og originale artikler. Man får et godt indtryk af forskningens nuværende state og problemer, som kombineret med adskillige kort, diagrammer og fotografier gør indholdet lettilgængeligt. Bogen er væsentlig fordi den fremlægger oplysninger der ikke før var centraliseret, og giver læseren et meget godt indtryk af eksisterende problemer i form af lange diskussioner. Men Nordvesteuropas glacielle aflejringer venter stadigvæk på en mere sammenhængende, regional monografi.

Peter Frederiksen

Michael Tracy: Agriculture in Western Europe: challenge and response 1880-1980. 2. ed.

Granada, London 1982. VIII, 419 s. fig. 24 cm. £12.-.

I denne landbrugshistorie for Vesteuropa for perioden 1880-1980 har forfatteren valgt at behandle England, Frankrig, Tyskland og Danmark som eksempler på forskelligeartede udviklinger. Teksten fokuserer først på de to store kriseperioder 1880-1900 og 1930'erne, og hvert land bliver gennemgået med et lille tilbageblik på hele 1800-tallet; vægten lægges her på landbrugspolitik og handelsaftaler til belysning af protektionismens forskellige udformning. Efter en kort omtale af årene efter 2. verdenskrig analyseres dannelsen af EF og konsekvenserne for »de 6« samt vanskelighederne for de tre sidst tilsluttede nationer under deres ventetid udenfor fællesskabet. Medens hele EF's første 15 år var karakteriseret af vækst, blev udvidelsen til »de 9« efterfulgt af »stagflation«, en periode med

oliekrise og svækkede afsætningsmuligheder for landbrugsvarer. Problemerne i forbindelse med denne opbremsning belyses, og i sidste kapitel ses Vesteuropa i forhold til den øvrige del af Verden.

Man har her en interessant og let tilgængelig oversigt over de sidste hundrede år, og bogen er tilegnet den tidligere danske vicepræsident for EF-kommissionen, Finn Gundelach som anerkendelse for hans store arbejde for sammenholdet i Europa.

Kr. M. Jensen

David Phillips, Allan Williams: Rural Britain: a social geography.

Oxford: Blackwell, 1984. VIII, 274 s.: ill. 24 cm. Paperback: £7,50. Hardback: £22,50.

Arbejdets første halvdel giver en god dokumentation af de store forandringer, som det britiske rurale landskab har været underkastet de sidste 30 år med hensyn til befolkning og erhverv, efterhånden som den voksende mobilitet har øget tilgængeligheden til hidtil upåagtede områder med landlig karakter. Den store pendlerstrøm har sat sit præg på de små kommuners sociale vilkår, såvel i positiv retning som, for den fastboende befolkning, også i negativ retning med tab af tilgængelighed til følge i henseende til service og kommunikation. Den ledsagende gennemgang af boliglovene og de statslige intentioner med hensyn til serviceunderlægningen i de små samfund viser store lighedspunkter med danske forhold, ligesom det er tilfældet med beskrivelsen af planlovskomplekserne, der behandles indgående i bogens sidste halvdel, hvor man kommer ind på så forskellige sider som undervisningsvæsen, sundhedsvæsen, dækningen med rekreative faciliteter etc. Også på de mere dystre sider bliver belyst: isolationen, manglen på almene goder i tilværelsen, arbejdsløshed og indtægtstab på de steder, som udviklingen er gået forbi. Det kan tilrådes, at de der beskæftiger sig med problemer med tilknytning til de rurale samfund, sætter sig ind i det foreliggende arbejde, hvis værdi i øvrigt øges ved en litteraturliste, der omfatter ikke mindre end 500 numre.

Viggo Hansen

H. C. Darby: The changing fenland.

Cambridge University Press, Cambridge 1983. XV, 267 s. ill. 26 cm. £17,50.

Professor Darby er vel nok mest kendt for sin bearbejdelse og udgivelse af Wilhelm Erobrerens store jordebog, Domesday

Book, der dateres til 1086. Men ved siden af har han i sit lange liv fra domicilet i Cambridge studeret det nærliggende Fenland, der fra bunden af The Wash strækker sig sydpå som et udstrakt marskområde med tørvebassiner. Beretningen starter med middelalderen, hvor beboerne endnu forholder sig passivt over for de rige, naturgivne ressourcer og bruger jorden, men hele tiden med oversvømmelsestrusler for øje. Først med 1600-tallet introduceres en vindmølledreven pumpe-teknik, senere suppleret med dampmaskiner, til gavn for en regulering af grundvandstanden, men også med følgevirkninger i form af sammensynkninger. I dag præges Fenland-distriktet mere end noget andet europæisk marskområde af de store kostbare pumpeanlæg, flodreguleringer og reservoarer, der trods alle anstrengelser ikke har formået at stoppe det 20. århundredes ødelæggende oversvømmelser som den seneste i marts 1947. Darby har gjort Fenland undersøgelserne til et livsværk, og man følger hans rigt illustrerede beretning med stor interesse og med beundring for den store alsidighed, der spænder over historie, naturforhold, levevilkår til den mest moderne teknik.

Viggo Hansen

The Soviet Union: a systematic geography. Leslie Symons [et al.].

Hodder & Stoughton, London 1983. XI, 266 s., ill. 25 cm. £7,45.

I en oversigtlig form gennemgås elleve temaer med lige vægt på de natur- og kulturgeografiske emner; selv om fem forfattere har samlet deres viden, tillader bogens omfang desværre ikke nogen dybere analyse. Beskrivelse af de enkelte emner er illustreret med en række lettilgængelige tematiske kort, og specielle regioner er fremdraget for at vise de store forskelligheder i det udstrakte land; hvert kapitel er forsynet med en god litteraturliste over engelsksprogede artikler og bøger.

Kr. M. Jensen

Anneliese Krenzlin: Beiträge zur Kulturlandschaftsgenese in Mitteleuropa: gesammelte Aufsätze aus vier Jahrzehnten. (Erdkundliches Wissen, H. 63).

Steiner, Wiesbaden 1983. XXXVIII, 366 s. ill. 25 cm. DM 64,-.

I dette »Beihefte zur Geographischen Zeitschrift« er optrykt 18 artikler ud af Anneliese Krenzlin's store produktion. Emnerne samler sig overvejende om det åbne lands kulturmønstre, specielt landbrugs-

landets inddeling og dets forskelligartede bebyggelsestyper. Studier af »Flurformen« (markfordeling) med en til tider overdrevent systematik er meget udbredt i tysk historisk geografi, men Krenzlin forsøgte allerede i 1950'erne at forklare jordfordelingen ud fra en mere økologisk synsvinkel.

Regionalt fordeler artiklerne sig over egene langs Elben, hvor den slaviske indflydelse på bebyggelsen gjorde sig gældende, dele af Bayern samt Rhein-Main distriktet, hvor Krenzlin fungerede som professor i bebyggelsesgeografi ved universitetet i Frankfurt a.M.

Kr. M. Jensen

Deutscher Geographentag, 43, 1981: Tagungsbericht und wissenschaftliche Abhandlungen.

Hrsg. von Horst Hagedorn und Klaus Giessner. (Verhandlungen des Deutschen Geographentages, Bd. 43). Steiner, Wiesbaden 1983. XVI, 523 s. ill. 24 cm. DM 142,-.

Bidragene i denne bog er samlet under to dusin faggrupper hver med gennemsnitligt 7-8 indlæg. De enkelte indlæg er derfor ikke særligt omfattende og har ofte karakter af referater eller udvidede abstracts; mange af arbejderne er eller vil blive offentliggjort i fuldt omfang andetsteds. Trods inddelingen i faggrupper (der spænder over et meget bredt udvalg af emner) har en bog som denne en mangel, som er fælles med andre samle værker med lige så udefinerede titler - f.eks. festskrifter. Et indlæg er tabt for andre end mødedeltagerne, de der tilfældigt får bogen i hænde eller erfaringsmæssigt ved, der kan være godbidder at finde, eller de der råder over biblioteksfaciliteter, hvor hvert enkelt indlæg katalogiseres.

Henning Mørch

C. G. Bamford and H. Robinson: Geography of the EEC: a systematic economic approach.

Macdonald and Evans, Plymouth 1983. XVII, 296 s. fig., tab. 22 cm. £7,50.

Har man brug for en rimeligt simpel tilgang til data vedrørende fællesmarkedets organisationer, såvidt som de angår geografien, så kan denne redegørelse anbefales, fordi den er nøjtern og saglig i sine oplysninger og redegørelser lige fra de første tilløb som Marshallplanen og Kul- og Stålonionen til etableringen af Rom-traktaten i 1957 (de 6) og EFTA, markedets udvidelse til de 9 i 1973 og videre frem til 1982, da der forhandles om nye udvidelser. Bogens 2. del gennemgår systematisk